

Korelacja rodzaju gramatycznego i naturalnego w dialektach polskich

Helena Grochola-Szczepanek

Razmerje med slovničnim in naravnim spolom v poljskih narečjih

Namen prispevka je skozi predstavitev nekaterih vidikov kategorije spola ponazoriti obstoj te kategorije v narečju. Pri tem se osredotoča na prikaz razmerij med slovničnim in naravnim spolom z opisom obstoječih simetrij in asimetrij med jezikovnimi strukturami in spolom v narečnih jezikovnih različkih.

Ključne besede: poljska narečja, slovnični spol, naravni spol

The correlation of grammatical and natural gender in Polish dialects

This article presents selected aspects of grammatical gender by addressing the issue of gender in dialect. It focuses on the relationship between grammatical and natural gender through symmetries and asymmetries in linguistic structures and gender in Polish dialects.

Key words: Polish dialects, gender categories

0 Wprowadzenie

W polszczyźnie rodzaj jest kategorią złożoną, szeroką i niejednorodną, bo obejmuje wszystkie odmienne części mowy, ale w różny sposób (por. Nowosad-Bakalarczyk 2009: 11). Każdy rzeczownik i zaimek rzeczowny ma określoną, niezmienną i syntaktycznie niezależną wartość tej kategorii. W pozostałych częściach mowy, zależnych składniowo od rzeczownika (przymiotniki, liczebniki i czasowniki), rodzaj jest kategorią fleksyjną. Badania nad rodzajem w języku polskim ukazują różne podejścia językoznawców: (1) kryterium składniowe (por. Mańczak 1956; Saloni 1976; Laskowski 1998), (2) kryterium fleksyjne (por. Zaron 2004), (3) kryterium wieloaspektowe (por. Rothstein 1976; Kucała 1978; Zieniukowa 1981; Nowosad-Bakalarczyk 2009).

W najczęściej przyjmowanym ujęciu składniowym rodzaj rzeczownika wydzielany jest na podstawie jego łączliwości z innymi wyrazami w zdaniu. Uwzględniając synkretyzm biernika oraz łączliwość rzeczownika z przymiotnikami, zarówno w liczbie pojedynczej, jak i mnogiej, wyróżnia się pięć klas rodzajów dla rzeczownika polskiego: męskoosobowy, męskozwierzęcy, męskorzeczowy, nijaki i żeński (por. Mańczak 1956; Laskowski 1998).

W opisach wieloaspektowych rodzaj traktowany jest jako »kategoria językowa« usytuowana i opisywana na różnych »poziomach języka: fleksyjnym, skła-

dniowym, słotwórczym, leksykalnym, także kontekstowym i konsytuacyjnym» (Nowosad-Bakalarczyk 2009: 7).

Rodzaj gramatyczny w dialektach ludowych ma taką samą funkcję, jak w języku ogólnopolskim. Niemniej jednak gwary wykazują wiele swoistych różnic w zakresie tej kategorii gramatycznej (por. MAGP; Urbańczyk 1962; Dejna 1973; Dubisz 1995; Karaś 2009).

1 Zmiany rodzajowe i formy fleksyjne rzeczownika

Wahania w rodzaju występują najczęściej w obrębie deklinacji męskiej i żeńskiej i dotyczą głównie rzeczowników zakończonych na spółgłoski miękkie lub funkcjonalnie miękkie. Rzeczowniki odmieniające się w języku ogólnym według męskiej deklinacji, w gwarach przybierają żeński typ odmiany, a rzeczowniki żeńskie odmieniają się według wzorca męskiego, np.

(ten) *biel, dzieża, krtań, podstawek, potrow* ‘trawa z drugiego pokosu’, *pół-skrzynek* ‘szuflada w skrzyni’, (ta) *beretka* ‘beret’, *cień, dyszel/dyszla, liska* ‘lis’, *leb, palica* ‘palik’, *rdzeń, siąga* (*siąg* ‘dawna jednostka długości równa rozpiętości ramion ludzkich; sążeń’), *topórka* ‘trzonek w maślnicy’, *zoładź*.

Zmiany występują także w obrębie deklinacji żeńskiej i nijakiej, np. (ta) *biedra* ‘biodro’, (to) *pomietło* ‘miotła do wymiatania popiołu z piekarnika’, *powieko* ‘powieka’ oraz męskiej i nijakiej, np. (ten) *gorónc* ‘gorąco’, *ud* ‘udo’.

Widoczne są różnice w rodzaju pomiędzy nazwami gwarowymi a ich synonimicznymi odpowiednikami z języka literackiego, np.:

(ten) *maras* – *bloto*, *śwabel* – *zapalka*, *wigón/ślafrok* – *sukienka*,
(ta) *godzinka* – *zegarek*, *grula* – *ziemniak*, *hudra* – *łach*, *macharzyna* – *pecheràz*,
pochnoś – *zapach*, *polywka* – *rosół*, *zouśnicka* – *kolczyk*,
(to) *obucie* – *buty*,
(te) *papry* – *lupież*.

Niektóre żeńskie rzeczowniki spółgłoskowe w gwarach należą do typu deklinacyjnego *-a*, np. *chorągwia* ‘chorągiew’, *krokwia* ‘krokiew’, *marfa* ‘marchew’ *mysza* ‘mysz’, ale zdarza się także sytuacja odwrotna, np. *mil* ‘mila’, *plac* ‘płaca’, *ziem* ‘ziemia’.

Gwarowe rzeczowniki męskie mają inny niż w języku ogólnym rozkład końcówek, np. w celowniku końcówka *-u* zastępowana jest przez *-owi*, np. *bratowi*, *chłopowi*, *kotowi*, *ojcowi*, *psowi*,¹ w dopełniaczu końcówka *-u* zastępowana jest

¹ W dziejach języka polskiego końcówka celownika *-owi* pierwotnie właściwa była nielicznej grupie tematów na **-u*, później wkroczyła w zakres tematów na **-o*, **-jo*, usuwając końcówkę *-u*. Tendencja do zastępowania końcówki *-u* przez *-owi* rozpoczęta w prasłowiańszczyźnie, wzmocniła się »na przedhistorycznym podłożu dialektów polskich. Rozpowszechnienie się końcówki *-owi* należy tłumaczyć jej większą wyrazistością, jako końcówki znamiennej tylko dla celownika» (Klemensiewicz 1964: 269–270).

przez *-a*, np. *do chlewa, do lasa, z potoka, z woza, ze śniega*. Podobnie rzeczowniki rodzaju nijakiego w celowniku przybierają w niektórych gwarach końcówkę *-owi*, np. *oknowi, miastowi*. W miejscowniku jest nieco inny rozkład końcówek *-e* i *-u*, np. *w tamtym domie, o synie*. Zdarza się również pomieszanie miejscownika z celownikiem, np.:

[1] *Óni siedzóm tu przy tym starym dómowi, co tyn pón z Krakowa to kupiół.*²

[2] *Matka fse myślała o synowi, dzie ón jes, co robi, cy sie kiedy wróci. No bo óni nie byli tacy młodzi, to by pasuwało, zeby młody gazda był na gazdówce.*

Inny jest zakres użycia rzeczowników nijakich w poszczególnych gwarach. Na północy kraju formy typu *kurczak, prosiak, źrebak* wyparły formy typu *kurczę, prosię, źrebie*, i odwrotnie na południu Polski. Typ na *-ę* jest bardzo żywy na południowym Śląsku, gdzie nazwy małych dziewcząt tworzone są także przy pomocy tego przyrostka, np. *córeczka Lipy – to Lipię, Lipięcia, córeczka Czyża – to Czyżę, Czyżęcica* (Urbańczyk 1962: 39).

1.1 Rodzaj męskoosobowy i niemęskoosobowy

W liczbie mnogiej rodzaj męskoosobowy i niemęskoosobowy jest z reguły rozróżniany, np. *ci chłopci kosyli, te baby grabiły*. Jednak niejednokrotnie pojawiają się formy rodzaju niemęskoosobowego typu: *chłopy, doktorzy, hajduki, sąsiady, wojoki, żandary*.

Stan zgodny z językiem ogólnopolskim panuje na Śląsku, w Wielkopolsce i w południowej Małopolsce (*ci dobrzy chłopci poszli, ale te dobre kobiety, dzieci, psy spały*). Nie jest to jednak stan bezwzględnie jednorodny, bo tu i ówdzie pojawiają się formy typu *chłopy spały, psy spali*. Istotne jest tutaj to, że istnieją osobne formy męskoosobowe. Gwary w środkowo-zachodniej Małopolsce, na północnym Śląsku, prawobrzeżnym Mazowszu i Kujawach wyodrębniają kategorię męskoosobową tylko w czasownikach czasu przeszłego (bez zróżnicowania przymiotników i zaimków), np. *te stare chłopcy szli orać, ale te kobiety prały*. W gwarach północno-wschodnich formy męskoosobowe czasowników występują w odniesieniu do wszystkich trzech rodzajów (bez zróżnicowania przymiotników i zaimków), np. *te ludzie szli orać, te kobiety prali, te dzieci mówili, te krowy sie paśli*. Na terenach Polski środkowej i południowo-wschodniej nie rozróżniana się rodzajów w liczbie mnogiej, np. *te ludzie szły, te kobiety prały* (por. Dubisz 1995: 108–110; Urbańczyk 1962: 45–46; Dejna 1973: 232–234, mapa 70).³

W Małopolsce, Wielkopolsce i na Kujawach powszechne są rzeczowniki zakończone w liczbie mnogiej na *-a*, np. *muzykancia, wójcia*, także niemęskoosobowe, np. *dokumenta, fundamenta*. W dopełniaczu znacznie częściej spotyka się końcówkę *-ów* niż w języku literackim, np. *krowów, myszów*. Na Warmii i Mazowszu funkcję biernika pełni dopełniacz, np. *oni mają dobrych psów*, zaś w gwarach południowych występuje pierwotny biernik, np. *mam dwa syny*.

² Numerowane cytaty pochodzą z gwar południowomałopolskich.

³ Zob. także mapy 487 i 488 oraz komentarz na s. 79–84 w 10 tomie MAGP, t. 10.

2 Przymiotnik i zaimek przymiotny

Systematyczne osłabianie końcowego *-o* w typie *tego, dobrego chłopca* spowodowało na zachodzie Wielkopolski zrównanie końcówki z dopełniaczem liczby mnogiej: *tych dobrych chłopca* (Urbańczyk 1962: 46). Wiele dialektów ma identyczną postać zaimków w dopełniaczu i celowniku – miejscowniku liczby pojedynczej rodzaju żeńskiego, np. *ty głupi baby* (dopełniacz), *ty głupi babie* (celownik – miejscownik). Przypadki rozróżniane są w gwarach południowego Śląska i Beskidów, np. *do te baby, ty babie* (Dubisz 1995: 93).

Z gwar południowomałopolskich znane są przykłady zastępowania przymiotników męskoosobowych – niemęskoosobowymi:

[3] *To dobre ludzie sóm.*

[4] *Grzeczne chłopcy byli.*

[5] *Teroz juz ludzie sóm takie inteligyntniyjse, rozumniyjse.*

3 Odmiana liczebnika

Duże odstępstwa od języka ogólnopolskiego obserwuje się w gwarowej odmianie i użyciu liczebników. Liczebniki mogą przybierać różne warianty, nawet w tej samej gwarze. Przykładowo narzędnik liczebnika *sześć* może przybierać formy: *sześcią, sześcioma, sześcioma, sześciómi, szóści*.

Do ważniejszych zjawisk należy odmiana liczebnika *dwa*, która wyraźnie oddziela gwary Polski północnej od gwar Polski południowej. Dialekty północne (gwary kociewskie, dobrzyńsko-chełmińskie, mazowieckie) uogólniły formę *dwa* na wszystkie rodzaje. W gwarach tych nieznana jest forma *dwie* i mówi się *dwa konie* oraz *dwa krowy, dwa owce*. W pozostałych dialektach odróżnia się formy *dwa* i *dwie*. Na Śląsku powszechne jest użycie formy *dwie* dla rodzaju żeńskiego i nijakiego, np. *dwie krowy, dwie cielęta, dwie okna*. Na terenach północnych (Kaszuby, Bory Tucholskie, Kociewie) spotyka się też zjawisko braku odmiany liczebników, np. *przed pięć dniami, o siedem chłopach*. Na wschodnim pograniczu występuje inna składnia liczebników *dwa, trzy, cztery*: *dwie osób, trzy kur*.

W gwarach nie spotyka się na ogół form męskoosobowych typu *dwaj, trzej, czterej*. Zamiast nich występują formy *dwa, trzy, cztery* lub *dwóch, trzech, czterech*, np.:

[6] *Dzie wy dwa idziecie?*

[7] *Nos było dwófn na zebraniu. Była Spotócnio i jo był.*

[8] *Coz juz teroz, zestarzelzi sie i oba siedzóm takie grybki stare* (mowa o małżeństwie).

[9] *Jo miała trzek bratók, ale ino nomłodszy zyje.*

Należy podkreślić, że formy typu *dwa, dwóch* odnoszą się zarówno do samych mężczyzn, jak i przedstawicieli obu płci. Pytanie w cytacie 6 (*Dzie wy dwa idziecie?*) skierowane jest do kobiety i mężczyzny. Podobnie wypowiedź nr 7 i 8 mówi o przedstawicielach obydwu płci. Jedynie cytat 9 odnosi się do samych mężczyzn.

4 Formy czasu przyszłego

Przy czasownikach niedokonanych warto zwrócić uwagę na formy czasu przyszłego. Rodzaj męski liczby pojedynczej ma zawsze formę (*będę*) *robił, siał, widział*. Natomiast rodzaj żeński zawiera bezokolicznik (*będę*) *robić, siać, wiedzieć*. Badacze zwracają uwagę, że bezokolicznik w tej pozycji wywołuje wrażenie żeńskości. Poza tym jest to sposób uniknięcia dłuższej formy z końcówką *-ła*. Zjawisko to występuje w wielu gwarach, zwłaszcza na południu Polski (por. Nitsch 1956: 190–196; Urbańczyk 1962: 52; Sobierajski 1977: 61–62).

5 Rodzaj w kwantyfikacji zdaniowej

W wypowiedziach mieszkańców wsi dominującym rodzajem jest – męski lub męskoosobowy, np.:

[10] *Kozdymu cosi trza dać. Jednymu i drugiyemu* (mowa o dzieciach: córce i synu).

[11] *Tak sie zmyniło w tyf rodzinaf, ze kiedy ludzie to śli jedyn do drugiego. Dzisiok te telewizory, to juz nie widzieć nikogo.*

[12] *Ftorem to zrobiól* (pytanie do dzieci).

6 Osobowe nazwy męskie i nazwy żeńskie

Gwarowe nazwy żeńskie, podobnie jak w języku literackim, tworzone są dość regularnie od odpowiednich męskich, głównie przy pomocy formantów *-ka, -anka, -owa, -ula* (por. Klemensiewicz 1957; Kreja 1964; Kupiszewski 1967).

Wiele osobowych nazw męskich nie posiada odpowiednich form żeńskich, np. *baca, bednarz, grabarz, furman, juhas*. Nazwy męskie pozostające bez żeńskich osobowych odpowiedników dotyczą głównie zawodów i funkcji społecznych, będących w środowisku wiejskim typowo męskim zajęciem. Od niektórych męskich nazw zawodów tworzone są nazwy żeńskie, lecz w większości dotyczą one rodzaju niesobowego lub wyjątkowo osobowego, ale niebędącego symetryczną nazwą żeńską zawodu, np.:

baca – bacula (nazwa pokrewieństwa) lub *bacówka* (nazwa miejsca),

bednorz – bednorka (nazwa przedmiotu),

furmón – furmanka (nazwa przedmiotu),

juhas – juhaska (nazwa czynności).

Wśród żeńskich nazw wykonawców czynności występują także formy niemające męskich odpowiedników, np. *akuszerka, knapka, międlarka* ‘kobieta międląca len’, *prządka, szwaczka*. Nazwy te określają tradycyjne czynności wykonywane przez kobiety wiejskie.

Od rzeczowników męskich tworzone są formy w liczbie mnogiej odnoszące się do kobiet i do mężczyzn, np. *krzesnankowie* ‘ojciec chrzestny i matka chrzestna (*krzesnanek* i *krzesnomatka*); rodzice chrzestni’, *ojcowie* ‘ojciec i matka; rodzice’, *panowie* ‘pan i pani; państwo’.

Nazwiska (przezwise) kobiet tworzone są od nazwisk (przezwise) męskich sufiksami: *-ka*, np. *Kowalka*, *-ula*, np. *Bacula*, *-owa*, np. *Bigosowa*, *-ina*, np. *Plucina*. Innym sposobem określenia kobiet jest forma opisowa typu: *Zośka od Bace*, *Maryna od Kowola* (por. Bubak 1970–1971; Gołębiowska 1971; Grochola-Szczepanek 2010).

7 Zakończenie

Zagadnienie kategorii rodzaju w polskich gwarach ludowych wymaga dokładnego zbadania i omówienia. Wybrane powyżej aspekty kategorii rodzaju na różnych poziomach języka ludowego sygnalizują wiele różnic w stosunku do języka ogólnopolskiego a także i odmienności terytorialnych. Różnice i wahania w rodzaju występują pomiędzy poszczególnymi regionami Polski. Zdarzają się zmiany między poszczególnymi generacjami w obrębie jednej gwary lub nawet jednej miejscowości.

W gwarach ludowych zauważa się zmiany rodzaju niektórych rzeczowników. Inny jest zakres stosowania form męskoosobowych i niemęskoosobowych. Na poziomie leksykalnym uwidacznia się brak symetrycznych odpowiedników w osobowych nazwach wykonawców czynności męskich i żeńskich. W nazwach symetrycznych kierunek derywacji prowadzi zawsze od form męskich do żeńskich. Pierwotność nazw męskich jest szczególnie wyraźnie widoczna w nazwiskach kobiet.

Literatura

- Bubak 1970–1971 = Józef Bubak, *Nazwiska ludności dawnego starostwa nowotarskiego* 1–2, Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo PAN, 1970–1971.
- Dejna 1973 = Karol Dejna, *Dialekty polskie*, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1973.
- Dubisz – Karaś – Kolis 1995 = Stanisław Dubisz – Halina Karaś – Nijola Kolis, *Dialekty i gwary polskie*, Warszawa: Wiedza Powszechna, 1995.
- Gołębiowska 1971 = Teresa Gołębiowska, *Antroponimia Orawy*, Kraków: Uniwersytet Jagielloński, 1971 (Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego 256; Prace Językoznawcze 34; Studia Orawskie 6).
- Grochola-Szczepanek 2010 = Helena Grochola-Szczepanek, *Nazwy osobowe mieszkańców i mieszkańek wsi w aspekcie współczesnych zmian społecznych na przykładzie gwary spiskiej*, [w:] *Współczesna polszczyzna w badaniach językoznawczych: od gramatyki do języka w komunikacji*, red. Piotr Zbróg, Kielce: Instytut Filologii Polskiej – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego – Kraków: Staplo – Wydawnictwo Libron, 2010, 57–69.

- Karaś 2009 = Halina Karaś (red.), *Gwary polskie: przewodnik multimedialny*, Warszawa, 2009 (www.gwarypolskie.pl).
- Klemensiewicz 1957 = Zenon Klemensiewicz, Tytuły i nazwy zawodowe kobiet w świetle teorii i praktyki, *Język Polski* 37 (1957), 101–117.
- Klemensiewicz 1964 = *Gramatyka historyczna języka polskiego*, red. Zenon Klemensiewicz – Tadeusz Lehr-Spławiński – Stanisław Urbańczyk, Warszawa, 1964.
- Kreja 1964 = Bogusław Kreja, Słowotwórstwo nazw żeńskich we współczesnym języku polskim, *Język Polski* 44 (1964), 129–140.
- Kucała 1978 = Marian Kucała, *Rodzaj gramatyczny w historii polszczyzny*, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1978 (Prace Instytutu Języka Polskiego 23).
- Kupiszewski 1967 = Władysław Kupiszewski, Tytuły i nazwy zawodowe kobiet, *Poradnik Językowy* 8 (1967), 371–374.
- Laskowski 1998 = Roman Laskowski, *Kategorie morfologiczne języka polskiego*, [w:] *Gramatyka współczesnego języka polskiego: morfologia*, red. Renata Grzegorzczakowa – Roman Laskowski – Henryk Wróbel, Warszawa: PWN, 1998, 207–217.
- MAGP = *Mały atlas gwar polskich*, opracowany przez Pracownię Atlasu i Słownika Gwar Polskich Zakładu Językoznawstwa PAN w Krakowie, t. 1–2 pod kierunkiem Kazimierza Nitscha, t. 3–13 pod kierunkiem Mieczysława Karasia, Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo PAN, 1957–1970.
- Mańczak 1956 = Witold Mańczak, Ile rodzajów jest w polskim?, *Język Polski* 36 (1956), 116–121.
- Moszyński 1984 = Leszek Moszyński, *Wstęp do filologii słowiańskiej*, Warszawa: PWN, 1984.
- Nitsch 1956 = Kazimierz Nitsch, Tajemnice polskiego czasu przyszłego złożonego, *Język Polski* 36 (1956), 190–196.
- Nowosad-Bakalarczyk 2009 = Marta Nowosad-Bakalarczyk, *Płeć a rodzaj gramatyczny we współczesnej polszczyźnie*, Lublin: UMCS, 2009.
- Rothstein 1976 = Robert Rothstein, Uwagi o rodzaju gramatycznym i cechach semantycznych wyrazów, *Język Polski* 56 (1976), 241–253.
- Saloni 1976 = Zygmunt Saloni, *Kategoria rodzaju we współczesnym języku polskim*, [w:]. *Kategorie gramatyczne grup imiennych w języku polskim: materiały konferencji Pracowni Gramatyki Współczesnej Polszczyzny Instytutu Języka Polskiego* PAN, Zawoja, 13–15 XII 1974, red. Roman Laskowski, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1976.
- Sobierajski 1966–1977 = Zenon Sobierajski, *Atlas polskich gwar spiskich na terenie Polski i Czechosłowacji* 1–4, Poznań: PTPN (4: Warszawa: PWN – Poznań: PTPN), 1966–1977.
- Urbańczyk 1962 = Stanisław Urbańczyk, *Zarys dialektologii polskiej*, Warszawa: PWN, 1962.
- Wróbel 2001 = Henryk Wróbel, *Gramatyka języka polskiego*, Kraków: Od Nowa, 2001.

Zaron 2001 = Zofia Zaron, *Aspekty funkcjonalne polskiej kategorii rodzaju: charakterystyka fleksyjna*, Warszawa: WP UW – Puńsk: Auśra, 2004.

Zieniukowa 1981 = Jadwiga Zieniukowa, *Rodzaj męski osobowy we współczesnych językach zachodniosłowiańskich*, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1981.

Razmerje med slovničnim in naravnim spolom v poljskih narečjih

Povzetek

Namen prispevka je skozi predstavitev nekaterih vidikov kategorije spola ponaazoriti obstoj te kategorije v narečju. Pri tem se osredotoča na prikaz razmerij med slovničnim in naravnim spolom z opisom obstoječih simetrij in asimetrij med jezikovnimi strukturami in spolom v narečnih jezikovnih različkih.

Kategorija spola ima v narečjih enako funkcijo kot v knjižnem jeziku. Vendar razčlemba te slovnične kategorije v narečjih razkrije veliko značilnih razlik. Gre predvsem za nihanja v spolu nekaterih samostalnikov ter različne rabe spolskih oblik za moške osebe v nasprotju z drugimi spolskimi oblikami. Avtorica obravnava najpomembnejša pregibnostna, besedotvorna, pragmatična in sobesedilna dejstva, povezana s to kategorijo.

The correlation of grammatical and natural gender in Polish dialects

Summary

This article presents selected aspects of grammatical gender by addressing the issue of gender in dialect. It focuses on the relationship between grammatical and natural gender through symmetries and asymmetries in linguistic structures and gender in Polish dialects.

The category of gender in dialects has the same function as in the standard language. However, dialects reveal many specific differences in this grammatical category. These differences mainly involve changes in the gender of some nouns and different use of masculine and non-masculine gender forms. The most important gender-related inflectional, lexical, word-formational, pragmatic, and context issues are discussed.